

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/21/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7214229026
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Miková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7214229026.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Mikovej a členiek senátu JUDr. Gizely Majerčák a JUDr. Dany Popovičovej v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. XX, D., 2/ E. F., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, D., 3/ B. F., nar. XX.X.XXXX, bytom G. XXX/XX, D. H. ves, 4/ D. G., bez adresy evidovanej v registri obyvateľov SR, 5/ I. J., nar. XX.X.XXXX, bez adresy evidovanej v registri obyvateľov SR, 6/ K. F., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, D., 7/ J. G., nar. XX.X.XXXX, bytom I. XXX/XX, L., 8/ B. G., nar. XX.X.XXXX, bez adresy evidovanej v registri obyvateľov SR, 9/ M. G., nar. X.X.XXXX, bytom I. XXX/XX, L. - D., 10/ A. G., nar. X.XX.XXXX, bez adresy evidovanej v registri obyvateľov SR, 11/ B. G., nar. XX.X.XXXX, bytom D. - N., O. P. A. B., XX-XXXX, F., F., všetci právne zastúpení Advokátskou kanceláriou Mendel s.r.o., Bottová 2A, Bratislava, IČO 50270524 v mene ktorej koná B. B. B., za účasti osobitného subjektu na strane žalobcov: European Roma Rights Centre, so sídlom Wesselényi utca 16, H - 1077 Budapešť, Maďarsko, IČ: 6411, zastúpeného Mgr. Michalom Zálešákom, advokátom, so sídlom Heyrovského 14, Bratislava proti žalovanému: Mesto Košice, so sídlom Tr. Q. P. XX/X, D., vo veci neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 21. januára 2022 č.k. 15C/190/2014-650

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutých vyhovujúcich výrokoch I., II. III. a výroku VIII. o náhrade trov konania.

P r i z n á v a žalobcom v 1., 2., 3., 6., 7., 8., 9., 10. a 11. rade náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia v 1. až v 10. rade žalobou zo 4.11.2014 v znení jej zmeny a čiastočného späťvzatia zo dňa 20.3.2019 žiadali, aby súd rozhodol, že „Žalovaný núteným vystaňovaním žalobcov a odstránením ich obydli dňa 30.10.2012, ako aj postupom, ktorý tomuto vystaňovaniu a odstráneniu obydli predchádzal, zasiahol do ľudskej dôstojnosti a práva na ochranu súkromia. Žalovaný núteným vystaňovaním žalobcov a odstránením ich obydli dňa 30.10.2012 sa voči žalobcom dopustil nezákonnej diskriminácie na základe príslušnosti k ich etnickej skupine. Žalovaný je povinný do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku zabezpečiť žalobcom náhradné ubytovanie, ktoré spĺňa kritéria vyhlášky Ministerstva zdravotníctva č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Žalovaný je povinný do 30 dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy za spôsobený zásah do osobnostných práv 1.000,00 eur pre každého zo žalobcov“ a vzali späť žalobu v časti o povinnosti žalovaného predložiť súdu na schválenie práva integrácie Rómov v systéme sociálneho bývania. Žalovaná v 11. rade sa stala stranou sporu na základe návrhu žalobcov na pristúpenie zo dňa 6.10.2016 v spojení s uznesením súdu zo dňa 13.10.2016. Žalobcovia nárok odôvodňovali tým, že dňa 30.10.2012 boli nútené odstránené ich obydlia v rómskej osade v oblasti Nižné Kapustníky, v ktorej časti bývalo podľa

referenčných údajov žalovaného 156 Rómov vrátane žalobcov, z toho 63 maloletých, ktoré odstránenie príbytkov bolo realizované ako odstránenie nezákonnej skládky odpadu, pričom vysťahované osoby žili v osade takmer 10 rokov. Likvidáciou ich obydli ako nelegálnej skládky žalovaný zasiahol do práv žalobcov zakladajúcich sa na ochrane ich súkromia, rodinného života a obdli, konal diskriminačne, keďže sa jednalo podľa jeho vlastných zistení o rómsku osadu, spravil z nich bezdomovcov, ktorý spôsob zásahu a jeho ilegálna forma, ako i obdobie, v ktorom sa tak udialo tj v neskorých jesenných mesiacoch, v nepriaznivom počasí, im zakladal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 1.000,00 eur pre každého zo žalobcov.

2. Preskúmaným rozsudkom zo dňa 21.1.2022 č.k. 15C/190/2014-650 Okresný súd Košice II („súd“ alebo „súd prvej inštancie“) žalobe v časti vyhovel a rozhodol, že žalovaný núteným vysťahovaním žalobcov 1/, 2/, 3/, 6/, 7/, 8/, 9/, 10/ a 11/ a odstránením ich obdli dňa 30.10.2012, ako aj postupom, ktorý tomuto vysťahovaniu a odstráneniu obdli predchádzal, neoprávnene zasiahol do ľudskej dôstojnosti a práva na ochranu súkromia týchto žalobcov (I.), núteným vysťahovaním žalobcov 1/, 2/, 3/, 6/, 7/, 8/, 9/, 10/ a 11/ a odstránením ich obdli dňa 30.10.2012 sa voči nim dopustil nezákonnej diskriminácie na základe ich príslušnosti k etnickej skupine (II.), priznal každému zo žalobcov 1/, 2/, 3/, 6/, 7/, 8/, 9/ a 10/ náhradu nemajetkovej ujmy za spôsobený zásah do osobnostných práv 1.000,00 eur (III.), zastavil konanie o povinnosti žalovaného predložiť súdu na schválenie plán integrácie Rómov v oblasti bývania (IV.), zamietol žalobu žalobcov v 4. a 5. rade v celom rozsahu (V.) a žalobu žalobkyne v 11. rade v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy (VII.), zamietol žalobu v časti o uloženie povinnosti žalovanému zabezpečiť žalobcom 1/, 2/, 3/, 6/, 7/, 8/, 9/, 10/ a 11/ náhradné ubytovanie (VI.), procesne úspešným žalobcom priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania (VIII.) a žalovanému vo vzťahu k neúspešným žalobcom v 4. a 5. rade náhradu trov konania nepriznal (IX.).

3. Svoje rozhodnutie založil na zistení dokumentovanom fotografiami a videozáznamom, že dňa 30.10.2012 boli bagrom zbúrané obdli – provizórne chatrče žalobcov v lokalite Nižné Kapustníky, keď podľa monitoringu zamestnancov žalovaného sa v tejto lokalite nachádzalo ku dňu 16.5.2012 33 rodín, z toho 78 dospelých, 50 detí, dňa 30.10.2012 sa tam nachádzali 3 rodiny, 42 osôb, z toho 16 dospelých a 26 detí. Provizórne príbytky boli postavené na pozemkoch vo vlastníctve Slovenskej republiky v Správe železníc, zapísaných na LV č. XXX, kat. úz. N. B., obec Košice-Juh, okres Košice IV ako parcela č. XXXX/XX a parcela č. XXXX/XXX a na pozemkoch vo vlastníctve žalovaného zapísaných na LV č. XXXXX, kat. úz. N. B., obec Košice-Juh, okres Košice IV ako parcela č. XXXX/XXX a parcela č. XXXX/XXX. Z vyjadrení a výpovedí žalobcov, predložených listín o ukončení nájomného vzťahu na C. XX L. D. mal súd preukázané, že do predmetnej lokality sa žalobcovia nasťahovali v období rokov 1997 až 2007, že svoje príbytky zbudované z druhotných surovín (drevo, plast, plech) užívali ako svoje obdli aj v čase núteného vypratania 30.10.2012 všetci žalobcovia, okrem žalobcov v 4. a 5. rade, čo bolo potvrdené aj výpoveďou zamestnankyne žalovaného B. D., ktorá vykonávala monitoring osôb. Pokiaľ aj súd zistil, že žalobca v 3. rade nemal vlastný prístrešok, mal preukázané, že býval u svojho brata – žalobcu v 6. rade. V prípade žalobcov v 4. a 5. rade mal preukázané, že títo v uvedenej lokalite obdli nemali. Aj keď bolo nesporné, že prístrešky boli postavené nelegálne, považoval za zistené, že plnili funkciu obdli, za ktoré sa v zmysle čl. 12 ods. 1 Základnej listiny ľudských práv a slobôd s recepciou v čl. 21 Ústavy SR, čl. 8 Všeobecného dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 25 Všeobecnej deklarácie ľudských práv ako i rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (prípady Gomez c/a Španielsko, Buckley c/a Spojené kráľovstvo, Yordanova c/a Bulharsko), považuje akékoľvek miesto fyzicky vymedzené, kde sa rozvíja súkromný a rodinný život osoby, na ktorého ochranu sa vzťahuje právna úprava bez ohľadu na skutočnosť, či osoba v obdli sa zdržujúca má právo sa tam zdržiavať, a pod pojem bývania v obdli sa subsumuje aj domček z papierových krabíc, maringotka či chatrč, keď nie je rozhodujúci právny stav k obdliu alebo pozemku, na ktorom sa toto nachádza. S odkazom na čl. 8 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd a čl. 21 Ústavy SR o práve na nedotknuteľnosť obdli konštatoval existenciu zásahu do tohto práva žalobcov, ktorý by bolo možné považovať za oprávnený len v prípade, ak by bol dodržaný princíp ad 1. legality, teda by bol vykonaný v súlade so zákonom, ad 2. zásah by sledoval legitímny cieľ a ad 3. bol by dodržaný princíp proporcionality, čiže zásah by bol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti. Pretože žalovaný pristúpil k likvidácii obdli žalobcov bez existencie právneho titulu, na podklade ktorého by bolo možné odstrániť obdli, nedodrжал ani princíp legality, teda jeho postup porušujúci chránené ľudské právo bol od počiatku v rozpore so zákonom.

4. Súd poukázal na to, že podkladom pre likvidáciu obdli boli len stanoviská úradov, ktoré nemali povahu rozhodnutí vydaných v riadnom správnom či súdnom konaní, ktorého by boli žalobcovia sporovými

stranami, a v ktorých by sa rozhodovalo o ich individuálnych právach a povinnostiach. Stanovisko Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Košiciach uvádzalo, že nelegálne obydlie v Nižných Kapustníkoch je zhotovené z ľahkohorlivých materiálov, na vykurovanie a prípravu jedla sa používa otvorený oheň, čím hrozí vznik požiaru, nezodpovedajú teda požiadavkám na protipožiarnu bezpečnosť a nie sú vybudované ani prístupové komunikácie pre hasičskú techniku, čím môže dôjsť k ohrozeniu života a zdravia pri rýchlom šírení požiaru. Podľa stanoviska Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v lokalite Nižné Kapustníky išlo o nepovolené príbytky občanov rómskeho pôvodu, okolie ktorých je znečistené komunálnym odpadom, predstavujúce riziko ohrozenia zdravia nezlučiteľné so zdravým vývojom detí predškolského i školského veku, teda je potrebné zabezpečiť likvidáciu tiahlych skládok odpadov, ktoré z hľadiska spojitosti s bývaním predstavujú riziko ohrozenia zdravia celej tam žijúcej populácie. Obvodný úrad životného prostredia v Košiciach vo svojom stanovisku uviedol, že na základe miestnej ohliadky zistil v Nižných Kapustníkoch ukladanie odpadov vo veľkom rozsahu na miesto iné ako určené obcou, bolo zistené spaľovanie odpadu, v dôsledku čoho je kontaminované ovzdušie nebezpečnými splodinami, preto je potrebné zneškodnenia tohto komunálneho odpadu. Oblastné riaditeľstvo Železníc žalovanému oznámilo, že na základe zasadnutia krízového štábu a po osobnej ohliadke bolo zistené zdržiavanie sa neoprávnených osôb v obvode dráhy a ochranného pásma v lokalite Nižné Kapustníky, ktorých pohyb ohrozuje bezpečnosť prevádzky a osoby si vytvorili po telese dráhy „čierne“ prechody. Hygienicko-protiepidemiologická komisia v rámci krízového štábu mesta Košice do zápisu zo zasadnutia uviedla, že bola zvolaná za účelom riešenia problému nelegálnych skládok. Žalovaný vychádzajúc z uvedených stanovísk z októbra 2012, adresoval dňa 26.10.2012 obyvateľom lokality výzvu na jej opustenie do 29.10.2012, k vyprataniu svojich obydlií boli žalobcovia vrátane ostatných obyvateľov vyzývaní aj osobne zamestnancami žalovaného s odôvodnením, že je potrebné odstrániť skládku odpadu, ktorý postup potvrdili aj v konaní vypočutí svedkovia, zamestnanci mestskej polície, referátu civilnej ochrany, ktorí tiež dozorovali likvidáciu osady 30.10.2012 M. Q., R. I., E. C. S., N. A., K. B.. Priebeh zbúrania obydlií bol zaznamenaný na videozáznam, z ktorého bolo zrejmé, že išlo o búranie provizórnych chatrčí bagrom. V chatrčiach sa nachádzalo oblečenie, hrnce, riady do kuchyne, jednoduché postele, oblečenie, prikrývky. Pristaveným traktorom bol riešený odvoz odpadu. Súd mal tiež zistené, že pred realizovaním vysťahovania žalobcov z lokality Nižné Kapustníky bola prijatá stratégia k odstráneniu nelegálnych skládok obecným zastupiteľstvom v uznesení č. 237, ku ktorej sa vyjadrovala aj zástupkyňa primátora A. R., že pripravujú opatrenia na likvidáciu nelegálnych skládok odpadu, keď „zdržiavanie sa v kope odpadu nie je mimoriadna udalosť, pri ktorej vzniká nárok na náhradné alebo núdzové ubytovanie“, ktoré zhodné slová použil aj primátor mesta, že v skutočnosti ide o nepovolenú skládku odpadu, na ktorej si neprispôsobivé osoby vytvorili provizórne prístrešia. Zástupca primátora R. R. sa pre Denník SME vyjadril dňa 17.2.2012 tak, „že zatiaľ čo bývalí predstavitelia nenašli spôsob ako sa zbaviť nelegálnych osád, súčasne boli úspešnejší, či má odpad formu obydlií, nevie posúdiť, nebolo vydané stavebné povolenie, na prvý pohľad ide o nelegálny komunálny odpad, z ktorého hrozia choroby a je potrebné ho zlikvidovať, chceme vyčistiť priestor a dostať ľudí do pohybu, aby sa vrátili, odkiaľ prišli s tým, že k vysťahovaným budú pristupovať ako k bezdomovcom“.

5. Zohľadňujúc uvedené, ako aj záver vyplývajúci z uznesenia Mestského zastupiteľstva Mesta Košice č. 237 o postupe mesta pri odstraňovaní odpadu pri hrozbe zdravotnej epidemiologickej situácie, ohrození zdravia a života na území mesta, na ktorom bol odpad umiestnený v rozpore so zákonom, mal súd preukázané, že žalovaný vo vzťahu k obydliam žalobcov postupoval ako pri likvidácii odpadu a to bez dodržania zákonných podmienok. Obydliá žalobcov nespĺňali zákonom definíciu odpadu v zmysle § 2 zákona č. 223/2001 Z.z. o odpadoch, nebol dodržaný zákonom predpokladaný postup pri odstraňovaní odpadu podľa § 18, § 39, § 74 zákona o odpadoch v spojení s oprávnením obce pri nakladaní s odpadom podľa zákona č. 369/90 Zb. o obecných zariadeniach vyžadujúci si v takýchto prípadoch riadne správne konanie, ktorého by boli žalobcovia účastníkmi. Mal tak preukázané, že žalovaný vo veci vysťahovania žalobcov 1/, 2/, 3/, 6/, 7/, 8/, 9/, 10/, 11/ v H. D. a vo veci odstránenia ich obydlií konal bez zákonom danej právomoci a bez akéhokoľvek právneho titulu, a v tejto súvislosti bolo irelevantné, že v čase búrania sa v obydlií nevyskytovali všetci žalobcovia na mieste samom. Poukázal tiež na to, že obydliá sa nevyskytovali len na pozemkoch vo vlastníctve žalovaného, ale aj na pozemkoch vo vlastníctve Slovenskej republiky, ktorej správcom boli železnice. Zdôraznil, že pokiaľ žalovaný chcel zabezpečiť ochranu svojich vlastníckych práv, mal sa ich domáhať na súde napr. žalobou o vypratanie pozemku, avšak postupoval tak, že porušil princíp legality pri zásahu do práva na súkromie, vedenie rodinného života a na nedotknuteľnosť obydlií. Vzal na zreteľ, že žalovaný o existencii osady v Nižných Kapustníkoch mal vedomosť najmenej 10 rokov, k žiadnemu súdnemu či správne konaniu nepristúpil, riešil situáciu radikálne likvidáciou osady v nepriaznivom ročnom období, keď Všeobecný

komentár č. 7 Výboru OSN pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva stanovuje minimálne štandardy ochrany ľudských práv, vyžadujúcich legalitu každého vysťahovania, ktoré predpokladá konzultáciu s dotknutými stranami, primerané a vhodné upovedomenie s plánovaným dátumom vysťahovania, zákaz vysťahovania v zlom počasí alebo v obci v noci a tak, aby vysťahovanie nevedlo k bezdomovectvu dotknutých osôb, či k vzniku situácie, kedy by boli vystavené tieto osoby porušovaniu ich ľudských práv. Zohľadňujúc dokazovaním zistené skutočnosti, konštatoval porušenie všetkých vyššie uvedených predpokladov, keď bol porušený princíp legality, vysťahovanie bolo realizované v nepriaznivom ročnom období a neboli o tejto situácii obyvatelia ani včas upovedomení, keď výzvu na vypratanie oboznámenú žalobcom až 26.10.2012 nemožno považovať za upovedomenie realizované v dostatočnom časovom predstihu.

6. Záver o diskriminačnom postupe žalovaného proti žalobcom založeným na príslušnosti k etickej skupine, vyvodil z konania žalovaného proti Smernici Rady 2000/43/ES zakazujúcej diskriminačné zaobchádzanie v oblastiach spoločenských vzťahov, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod, implementovaného do právneho poriadku Antidiskriminačným zákonom v § 2 zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (Antidiskriminačný zákon) vyžadujúcim dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania, ktorá spočíva v zákaze diskriminácie o.i. z dôvodu príslušnosti k národnostnej, etnickej skupine z dôvodu sociálneho pôvodu, majetku, rodu, iného postavenia. Poukázal na to, že zásadu rovnakého zaobchádzania je podľa § 3 ods. 1 Antidiskriminačného zákona povinný dodržiavať každý v oblasti pracovnoprávných, v obdobných právnych vzťahov, vzťahoch sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov, služieb a vzdelávaní, keď v zmysle § 5 ods. 2 písm. b/ citovaného zákona sa táto zásada uplatňuje s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi v oblasti prístupu a poskytovania tovarov a služieb, vrátane bývania, ktoré sú poskytované verejnosti právnickými osobami i podnikateľmi. Vzal do úvahy, že podľa § 2a ods. 4 Antidiskriminačného zákona jednou z foriem diskriminácie je aj obťažovanie, definované ako správanie, v dôsledku ktorého dochádza či môže dôjsť k vytváraniu zastráňujúceho, nepriateľského, zahanbujúceho, ponižujúceho, zneuctujúceho alebo urážajúceho prostredia, ktorého úmyslom alebo následkom je alebo môže byť zásah do slobody alebo ľudskej dôstojnosti. So zreteľom na zistené okolnosti o postupe žalovaného pri zbúraní obydľí žalobcov dospel k záveru, že došlo k takejto diskriminácii, keď bolo zrejmé, že žalovaný mal vedomosť o tom, že väčšinu obyvateľstva v lokalite Nižné Kapustníky tvoria Rómovia a vo vzťahu k žalobcom ako príslušníkov tohto etnika a ich obydliam pristupoval z pozície výkonu služby –čistenia odpadu, keď podľa definície obťažovania nie je potrebné skúmať komparátor, teda osobu nachádzajúcu sa v porovnateľnej situácii, na rozdiel od priamej či nepriamej diskriminácie, keďže obťažovanie odráža fakt, že je nevhodné samo o sebe pre realizovanú formu. Jej podstatou je také správanie, ktoré vytvára prostredie nežiaduce pre osobu patriacu k určitej skupine osôb, ktorým Antidiskriminačný zákon poskytuje ochranu a pre hodnotenie tohto nežiaduceho správania sa aplikuje len objektívne kritérium, či je dôvodné, že za daných okolností by bežná osoba v postavení obete pociťovala určité správanie ako nežiaduce bez ohľadu na úmysel obťažujúceho. Obranu žalovaného o tom, že k čisteniu skládky pristupoval bez ohľadu na to, či tam žili obyvatelia rómskeho alebo iného pôvodu, považoval za účelovú, zohľadňujúc obsah vykonaného dokazovania, záznam i vyjadrenia predstaviteľov mesta, z ktorých bolo zrejmé, že pod zámienkou čistenia nelegálnej skládky riešil žalovaný otázku vysťahovania väčšinového rómskeho obyvateľstva uvedenej lokality, ktorých chcel „dostať do pohybu, aby sa vrátili odkiaľ prišli“. Vzhľadom na to, že v antidiskriminačných sporoch platí princíp obráteného dôkazného bremena uviedol, že žalovaný nepreukázal, aby k diskriminácii nedošlo a žalobcovia označili a preukázali všetky skutočnosti, z ktorých bolo možné uvedenú diskrimináciu konštatovať. Postup žalovaného, hodnotil ako správanie, ktorým zasiahol do ich osobnostných práv na ochranu ľudskej dôstojnosti, práva na súkromie a nedotknuteľnosť obydľia, keď sa ocitli bez strechy nad hlavou zo dňa na deň.

7. Vychádzal z názoru, že v prípade žalobcov došlo k obzvlášť závažnému zásahu do ich osobnostných práv, keď im boli zničené obydľia konaním žalovaného v rozpore so zákonom v chladnom jesennom období, keď bolo ohrozené aj ich zdravie. Považoval preto za opodstatnené priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 1.000,00 eur, ako vyjadrenie rešpektu k právam žalobcov, ktoré boli porušené. Uviedol, že z vyjadrení žalobcov vyplynulo, že pri zbúraní obydľí pociťovali strach, ocitli sa na ulici, prišli o všetky svoje osobné veci, teda došlo k extrémnemu narušeniu ich práva na súkromný, rodinný život a zásahu do ľudskej dôstojnosti, a výška požadovanej nemajetkovej ujmy hodnotil ako symbolickú čiastku odčítajúcu predmetný zásah do ľudskej osobnosti, ktorá je súčasne vo svojom

súhrne adekvátne aj pomerom žalovaného. Nárok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne v 11. rade zamietol poukazujúc na vznesenú námietku premlčania žalovaným a uplynutie 3-ročnej premlčacej lehoty na uplatnenie tohto peňažného plnenia v zmysle § 100, § 101 OZ. Žalobkyňa v 11. rade si svoje právo na plnenie uplatnila na súde až dňa 6.10.2016, k porušeniu práva, ktoré zakladalo nárok na náhradu nemajetkovej ujmy došlo 30.10.2012, teda 3-ročná premlčacia doba uplynula 1.11.2015, z ktorých dôvodov nemohol byť jej priznaný oneskorene uplatnený nárok. Výrok o zastavení konania odôvodnil § 145, § 146 Civilného sporového poriadku (CSP), zohľadňujúc procesný úkon žalobcov a súhlas žalovaného.

8. Nárok žalobcov na zabezpečenie náhradného bývania považoval za nedôvodný, lebo obydlia si postavili na cudzích pozemkoch bez povolenia, a to aj v ochrannom pásme dráhy, pričom odpadom, ktorý pri bývaní produkovali, ohrozovali seba aj okolie. Prihliadal aj na to, že žalobcovia nevyužili možnosť ubytovania v nocľahárni v Bernátovciach ponúkanú im žalovaným. V tomto odkázal aj na judikatúra ESLP (Yordanov c/a Bulharsko) v zmysle ktorej, pozitívny záväzok ubytovať osoby bez domova je limitovaný a právo na rešpektovanie obydlia nezahŕňa právo na poskytnutie bývania. Vo vzťahu k žalobcom v 4. a 5. rade žalobu zamietol v celom rozsahu, keďže v konaní nepreukázali, aby mali v lokalite Nižné Kapustníky obydlie, ktoré by bolo nezákonne odstránené, naopak z konania vyplývalo, že sa mali dlhodobo zdržiavať v zahraničí.

9. O náhrade trov konania rozhodol s použitím § 255 ods. 1 CSP zohľadňujúc procesný úspech na strane žalobcov, ktorým priznal plnú náhradu trov konania v rozsahu 100%, keď ich neúspech v časti plnenia hodnotil ako nepatrný. Vo vzťahu medzi žalobcami v 4. a 5. rade, u ktorých žalobu zamietol v celom rozsahu, nárok žalovanému nepriznal z dôvodu, že mu žiadne trovy konania nevznikli.

10. Proti vyhovujúcim výrokom rozsudku I., II., III. a výroku o náhrade trov konania vo vzťahu medzi žalovaným a žalobcami 1., 2., 3., 6., 7., 8., 9., 10. a 11. podal žalovaný odvolanie vymedzujúc odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h). Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalobu zamietne, alebo ho zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

11. Odvolateľ považoval za nepreukázanú aktívnu vecnú legitímáciu žalobcov, keď súd mal zamietnuť nielen žalobu voči žalobcom v 4. a 5. rade, vo vzťahu ku ktorým zastával názor, že chýba odôvodnenie tohto zamietavého rozhodnutia, ale aj vo vzťahu k ďalším žalobcom, keďže ku dňu 30.10.2012, kedy malo dôjsť k zásahu do ich práv v lokalite Nižné Kapustníky nebýval ani jeden zo žalobcov, nemal tam postavené žiadne provizórne prístrešie, žalobcovia sa nenachádzali na fotografiách či videozázname a ani neboli nijako inak stotožnení. V ďalšom vytýkal súdu prvej inštancie, že prostredníctvom aplikácie testu proporcionality neposudzoval vo vzájomnom konflikte stojace ústavné práva sporových strán, na jednej strane ochrana nedotknuteľnosti obydlia žalobcov podľa článku 29 Ústavy SR a na strane žalovaného ochrana práv vlastníckych podľa článku 20 Ústavy SR, práva na ochranu zdravia a priaznivé životné prostredie podľa článku 44 Ústavy SR, keď považoval za nevýznamné, že v spornej lokalite vlastní pozemky nižšej výmery ako výmera pozemkov iných vlastníkov. Nesúhlasil tiež so záverom súdu, aby vo vzťahu k žalobcom postupoval na základe diskriminačného prístupu voči rómskemu etniku, čo odôvodňoval tým, že inak by nemal vypracované „pravidlá prenájmania bytov pre osobitné sociálne skupiny obyvateľov“, ktoré sa dotýka všetkých sociálne odkázaných skupín, nielen rómskeho etnika, čo rovnako platí pre školské, mimoškolské aktivity, ktoré sú určené aj pre rómske deti, rovnako zamestnáva takých zamestnancov, financuje výstavbu bytového domu pre skupiny obyvateľstva, spolupracuje s neziskovými organizáciami a prenája rómskym rodinám všetky typy bytov, pričom k vysťahovaniu dochádza len v prípade, ak bývanie nemá právny základ. Poukázal na to, že výzva na opustenie lokality zo dňa 26.10.2012 sa týkala všetkých bez ohľadu na príslušnosť k etickej skupine, v lokalite nebývali len príslušníci rómskeho etnika, žalovaný ani nevedie žiadnu evidenciu o takejto príslušnosti, pričom súd prvej inštancie nezisťoval príslušnosť žalobcov k etnickej skupine a ani žalobcovia o takýchto skutočnostiach nevypovedali. Z uvedeného vyvodil, že záver súdu o nezákonnej diskriminácii sa nezakladá na výsledkoch vykonaného dokazovania. Popieral tiež, aby jeho počínanie napíňalo znaky obťažovania znamenajúce zastrašujúce, nepriateľské, zahanbujúce, ponižujúce správanie. Nikdy sa tak

voči žalobcom nesprával a ani sa na ich adresu nevyjadroval hanlivo, urážlivo, potupujúco, zneuctujúco. Nemohol sa svojim konaním ani dopustiť žiadneho diskriminačného konania, pretože zásada rovnakého zaobchádzania, zákaz diskriminácie sa vzťahuje len na také poskytovanie tovarov, služieb bývania, ktoré sú poskytované verejnosti a v lokalite Nižné Kapustníky žiadne také služby verejnosti a ani bývanie neposkytol. Aj verejná ochrankyňa práv vytykala žalovanému len jeden zo zásahov, a to zásah do práva obydliia, nekonštatovala porušenie zásahu do ľudskej dôstojnosti, či porušenie zásady diskriminácie. Žalovaný tiež rozporoval výšku priznanej nemajetkovej ujmy, ktorá môže byť priznaná len v prípade, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť, pričom z vykonaného dokazovania podľa názoru žalovaného žiaden taký zásah nevyplýval. Poukázal tiež na to, že v časti rozhodnutia o náhrade trov konania z odôvodnenia síce vyplýva procesná úspešnosť žalobcov v plnom rozsahu aj priznanie náhrady trov 100 %, nie je to však súčasťou výroku rozhodnutia a zároveň nepovažoval žalobcov za úspešných v celom rozsahu, preto tento výrok hodnotil ako nesprávny.

12. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu v otázke vecnej legitímácie odkázali na odôvodnenie rozsudku súdu a ním vykonané dôkazy, z ktorých jednoznačne vyplýval záver o tom, že v lokalite, ktorej sa aktivita žalovaného týkala, mali svoje obydliia, keď je bez právneho významu, či sa žalobcovia nachádzali na fotografiách alebo na videozázname. Fakt, že v predmetnej lokalite Nižné Kapustníky bývali vyplývala z ich vyjadrení a výpovedí a bola potvrdená aj výpoveďami svedkov i zamestnancom žalovaného. Zotrvali na názore prezentovanom v priebehu konania na súde prvej inštancie a vyjadrenom v rozhodnutí súdu prvej inštancie, že ich vysťahovanie bolo realizované v rozpore so zákonom, bez akéhokoľvek titulu, nebola naplnená podmienka legality zásahu, čo nebolo ani v súlade s princípom proporcionality, keďže žalobcovia neboli ani nemohli byť účastníkom žiadneho súdneho a správneho konania, v ktorom by uplatnili ochranu svojich práv, ktorý názor vyplýva aj zo stanoviska verejnej ochrankyne práv zo dňa 23.7.2013, ako bol súčasťou súdneho spisu. Zásada proporcionality pritom znamená, že zásah bol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti, ktorá zložka obsahuje tak hmotnoprávne ako aj procesnoprávne záruky, ktoré neboli naplnené. K obrane žalovaného, že z jeho strany nedošlo k diskriminácii, lebo neskúmal etnický pôvod žalobcov a tento nebol skúmaný ani v súdnom konaní a ani sami žalobcovia o takejto skutočnosti nerozprávali, odkázal na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, keď z predchádzajúceho postupu žalovaného pri likvidácii rómskej osady ešte v roku 2011 ako aj zisteného skutkového stavu v okolnostiach tohto sporu vyplývalo, že žalovaný pod zámienkou čistenia nelegálnej skládky riešil otázku vysťahovania väčšinového rómskeho obyvateľstva. Uvedené vyplývalo aj z vyjadrení vtedajšieho viceprimátora R. R. že „tento rok majú zmiznúť dve osady za teplárňou a pri diaľnici od Prešova do Košíc potom ďalšie“, zhodne tak vyjadrenia primátora A. A., že „v prístreškoch sa zdržiavajú neprispôsobivé osoby a tieto nemožno považovať za stavby“. Žalovaný počas celého konania nijako nespochybnil etnickú rómsku príslušnosť žalobcov a ani nie je zrejmé, akým dokazovaním by táto skutočnosť bola pre žalovaného dostatočne preukázaná, keď nie je zrejmé, kedy Róm preukazoval skutočne, že je Róm. Samotné výpovede žalobcov potvrdzovali, že patria do rómskej etnickej skupiny, keď žalobca v 6. rade vo výpovedi uviedol, že otec býval medzi bielymi, žalobca v 7. rade vypovedal, že „keď sme na kope Rómovia a magistrát to vidí, tak to hneď búra“. Svojím postupom sa žalovaný dopustil diskriminačného konania a žalobcovia so svojimi rodinami prišli v okamihu o všetko, čo mali, vrátane strechy nad hlavou. Postup žalovaného odôvodňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, keď došlo k vážnemu zásahu do ich osobnostných práv likvidáciou obydliia v nepriaznivom chladnom jesennom období, keď sa stali bezdomovcami včítane detí. Zdôraznil, že v zmysle súdnej praxe platí, že aj samotný zásah do súkromia bez toho, aby bola znížená vážnosť alebo dôstojnosť fyzickej osoby je dôvodom na náhradu nemajetkovej ujmy ako to konštatoval Najvyšší súd SR v rozhodnutí 3Cdo/137/2008. Výrok o náhrade trov konania považovali za správny majúci za to, že mali neúspech len v nepatrnej časti svojho nároku, keď prípadný nedostatok v texte výroku o náhrade trov konania je možné odstrániť postupom podľa § 224 CSP opravou zrejmych nesprávností. Navrhovali preto rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

13. Osobitný subjekt v konaní k podanému odvolaniu uviedol, že podstatou konania je vyhodnotenie postupu samosprávy, či môže odstraňovať obydliie hoci aj provizórneho charakteru bez iniciovania príslušného konania pred súdom či správnym orgánom, keď odvolacie námietky odvolateľa podľa jeho názoru nereagovali na obsah odôvodnenia súdneho rozhodnutia a dôvody odvolania nie sú naplnené. Otázka aktívnej vecnej legitímácie žalobcov bola súdom ustálená na základe vykonaného dokazovania spočívajúcom vo výpovedi a vyjadrení žalobcov, ako aj svedkyne B. D., zamestnankyne žalovaného. Posúdenie testu proporcionality považoval v okolnostiach sporu za sekundárne, keďže bola porušená základná zásada postupu orgánov obce, ktoré môžu konať len na základe zákona a v jeho medziach, pričom konali v danom prípade v rozpore so zákonom. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu

SR v náleze III. ÚS 351/2012, v zmysle ktorého pri kolízii ochrany dvoch ľudských práv ako prvé nastupuje posúdenie kritéria legality, či došlo k zásahu na základe zákona, potom legitímnosti, že k zásahu došlo pre účely niektorého zo záujmov chránených článkom 2 ods. 8 Dohovoru a napokon proporcionality, či zásah bol v demokratickej spoločnosti nevyhnutný. Podľa názoru ústavného súdu, ak dôjde k zisteniu nesúlady konania so zákonom, potom sa k posúdeniu ďalších dvoch podmienok nepristupuje a konštatuje sa porušenie práv chránených Dohovorom. Žalovaný podľa jeho názoru vychádzal zo stanoviska, že obydlia žalobcov nemali požívať žiadnu právnu ochranu, čo však ignoruje právnu realitu, keďže obydlie je každé miesto ako fyzicky vymedzený priestor, kde sa rozvíja súkromný a rodinný život, pričom jeho strata je najextrémnejšou formou zásahu do práva tohto práva, ako to bolo konštatované v rozsudku McCann proti Spojenému kráľovstvu sťažnosť č.19009/04. Aj keď ochrana súkromného rodinného života a ochrana obydlia nie sú absolútnymi právami, ich obmedzenie musí byť legálne, legitímne, nevyhnutné a primerané, čo v prípade postupu žalovaného dodržané nebolo. Vo vzťahu k tvrdenému nesúhlasu žalovaného s tým, že sa dopustil diskriminačného konania, osobitný subjekt odkázal na znenie Antidiskriminačného zákona a oprávnenia obce v zmysle § 4 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení s tým, že obec zabezpečuje verejnoprospešné služby, okrem iného nakladanie s komunálnym odpadom, teda poskytuje služby verejnosti, ktoré však nesmie poskytovať diskriminačne, no v danom prípade sa žalovaný svojim nezákonným postupom zameral práve na rómsku komunitu. Fakt, že žalobcovia boli príslušníkmi rómskej komunity vyplývalo zo samotnej žaloby a tvorí jednu zo základných východísk, ktoré tvrdenia žalovaný nerozporoval, a preto jeho obrana je účelová a ani nie je zrejmé, ako by si žalovaný predstavoval dokazovanie v tejto veci. Žalovaný podľa vlastných vyjadrení vykonával monitoring osôb bývajúcich v lokalite Nižné Kapustníky, teda muselo mu byť jasné, že ide o rómsku osadu, čo napokon potvrdzuje aj správa Regionálneho úradu verejného zdravotníctva predloženého žalovaným, ktorým sa vyslovene tento pojem občania rómskeho pôvodu uvádza a termín rómska osada bol použitý aj médiami. V tomto smere považoval osobitný subjekt za správne zistenia súdu prvej inštancie, že došlo k naplneniu skutkovej podstaty obťažovania považovaného za diskriminačné konania. Odstránenie obydli žalobcov je možné považovať za správanie, ktorého následkom bola neistota, keď beztak znevýhodnené postavenie poznačené chudobou sa stalo horším, situácia bola zahanbujúca, ponižujúca, a je bezpredmetné, či žalovaný takto postupoval voči všetkým osobám tam žijúcim, keďže lokalita bola známa tým, že ide o lokalitu rómsku. Žalovaný sa o žalobcov po ich vystaňovaní nestaral, nebral do úvahy, že ide o osoby chudobné a členov vylúčenej sociálnej rómskej skupiny. V tomto poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v uznesení 5Cdo/18/2015 vo veci diskriminácie Rómov v prístupe k bývaniu v meste Sabinov, ktorý s odkazom aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva zdôraznil, že Rómovia kvôli histórii boli postavení do zraniteľnej pozície menšiny, preto je potrebné, aby bola venovaná zvláštna pozornosť ich potrebám i vlastnému spôsobu ich života, preto všetky zainteresované subjekty musia postupovať vo vzťahu k nim spôsobom, ktorý nebude vzbudzovať žiadne pochybnosti o zákonnosti, spravodlivosti a efektívnosti a je potrebné vylúčiť existenciu v spoločnosti pretrvávajúcich vžitých predsudkov a stereotypov týkajúcich sa rómskeho etnika. Osobitný subjekt žalobcami požadovanú ujmu považoval za nízku vzhľadom na okolnosti prípadu, keď bolo zasiahnuté do práva na súkromie a to najzávažnejšou formou odstránením obydlia.

14. Ďalšie vyjadrenia v odvolacom konaní podané neboli.

15. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd po kladnom posúdení včasnosti a prípustnosti podaného opravného prostriedku osobou, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov dospievajúc k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Žalovaným tvrdené odvolacie dôvody neboli naplnené, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny v napadnutom rozsahu potvrdil.

16. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 28. júna 2023 v pojednávacej miestnosti č.dv. 202 na II. poschodí Krajského súdu v Košiciach, miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej a webovej stránke Krajského súdu v Košiciach v zhode s § 219 ods. 3 CSP.

17. Rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý bol napadnutý odvolaním nemožno vytknúť, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo z prednesov strán nevyplynuli a ani inak nevyšli za konania najavo alebo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými

dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor. Tiež nebolo zistené, že by na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval nesprávne zákonné ustanovenie alebo použité zákonné ustanovenie nesprávne vyložil. Súd vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, náležite zistil skutkový stav a vykonané dôkazy hodnotil v súlade so zákonom a z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam na ktorých založil aj svoje rozhodnutie, zo zisteného stavu vyvodil aj správny právny záver. Podľa názoru odvolacieho súdu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je dostatočne až precízne odôvodnený a spĺňa kritériá riadneho odôvodnenia podľa § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, ktorého správnosť konštatuje, a na neho odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

18. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd dodáva. Skutkové závery súdu prvej inštancie, že v lokalite Nižné Kapustníky sa nachádzalo obydlie žalobcov v 1., 2., 3., 6., 7., 8., 9., 10. a 11. rade zodpovedajú obsahu vyjadrení a výpovedí žalobcov a zamestnancov žalovaného (bod 31. až 36., 49. až 53. odôvodnenia), keď pre konštatovanie, či došlo k zásahu do ich práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, na rodinný a súkromný život, práva na nedotknuteľnosť obydlija bolo irelevantné, či sa v mieste obydlija zdržiavali práve v čase búrania ich príbytkov, ak niet žiadnych pochybností, že na tomto mieste uspokojovali dlhodobu a aj v dobe bezprostredne predchádzajúcej zásahu svoje právo bývania. Realizovanie súkromného a rodinného života v priestore určenom na bývanie bez ohľadu na jeho technické parametre sa nevykonáva v presne vymedzenom čase k 31.10.2012, ale v každom jednotlivom úseku života človeka, v ktorom tento fyzický vymedzený priestor využíva na uspokojovanie potrieb súkromného a rodinného života. Deň 31.10.2012 bol významný len z hľadiska určenia momentu, ku ktorému došlo k zásahu do práv. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že žalobcovia, okrem žalobcov v 4. a 5. rade, ktorí sa z predmetnej nehnuteľnosti mali odsťahovať do Belgicka, užívali príbytky ako svoj súkromný priestor, v ktorom v rozvíjali svoj osobný život, rodinné vzťahy a realizovali právo bývania. Neopodstatnené sú tiež námietky odvolateľa vo vzťahu k absencii testu proporcionality zásahu do práv žalobcov. V prípade stretu subjektívnych práv (v danom prípade právo žalobcov na ochranu ľudskej dôstojnosti, nedotknuteľnosť súkromia, rodinného života, obydlija v pomere k právu žalovaného na ochranu vlastníctva a zdravia obyvateľov obce) sa oprávnenosť zásahu posudzuje aj z hľadiska princípu proporcionality, vyvažovania dvoch v kolízii stojacich práv, keď predpokladom tohto kroku je, že išlo z ústavného hľadiska o zásah legitímny a legálny, teda ústava musí obmedzenie predmetného základného práva z dôvodu dosiahnutia sledovaného cieľa pripúšťať, zásah musí byť nevyhnutný v demokratickej spoločnosti a vykonaný v súlade so zákonom. Prvotným krokom vyhodnotenia oprávnenosti zásahu a jeho primeranosti je tak predovšetkým zistenie, že išlo o zásah v súlade so zákonom a ústavnými princípmi. Z vykonaného dokazovania však jednoznačne vyplýva, že žalovaný v danom prípade zbúral príbytky žalobcov bez akéhokoľvek zákonného podkladu, teda v rozpore s ústavnými normami. Nemožno pritom uvažovať ani o tom, aby išlo o výkon svojpomoci ako navrátenie veci do pôvodného stavu pred hroziacou závažnou ujmom, keďže nezákonným postupom riešil viac ako 10 rokov trvajúci stav bez toho, aby si uvedomil právne následky svojho konania. Žalovaný odstránil príbytky žalobcov, ktoré - vychádzajúc z vyjadrení jeho reprezentantov i ďalších písomností - nepovažoval za obydlija ale vrstvenie odpadu, nezaobstaral si pre svoj postup žiadny zákonný podklad, a preto v tomto kontexte neprichádza do úvahy možné skúmanie proporcionality jeho zásahu, ktorý nespĺňa požiadavku legitimacy a legality. V tomto odvolací súd odkazuje na príliehavé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v bodoch 76. až 98. preskúmaného rozsudku. Žalobcovia označili súdu skutočnosti, z ktorých bolo možné dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo (§11 Antidiskriminačného zákona) a v konečnom dôsledku aj uniesli dôkazné bremeno o existencii diskriminácie založenej na etnickom princípe, čo potvrdilo konanie žalovaného, ktorý sa pri „odstraňovaní nelegálnych skládok“ zameriaval práve na oblasť rómskych osád. Reprezentanti žalovaného sa vyjadrovali v zmysle „naši spôsob ako sa zbaviť nelegálnych osád“, „neviem posúdiť, či odpad má formu obydlija“, „veľa ľudí z osád nemá trvalý pobyt“, „chceme vyčistiť priestor, dostať ľudí do pohybu, aby sa vrátili odkiaľ prišli“, pričom z monitoringu osôb mal žalovaný vedomosť, že obyvateľmi lokality Nižné Kapustníky je rómska komunita, ku ktorej patrili aj žalobcovia, o ktorej skutočnosti nebol žiadny spor. Bolo na žalovanom, aby preukázal, že vo vzťahu k žalobcom neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, na ktoré skutočnosti neoznačil žiadne dôkazy. Takým dôkazom nie je tvrdenie, že odstránenie príbytkov v lokalite Nižné Kapustníky sa malo týkať každého, kto sa tam nachádzal, ak zo stanovísk úradov, vyjadrení kompetentných osôb konajúcich v mene žalovaného, zistení žalovaného je nepochybné, že ním riešená problematika „odpadu“ sa týkala rómskeho obyvateľstva. V pomere k predmetu sporu, ktorá sa týka postupu pri odstraňovaní obydlija, je bez právneho významu, či a akú sociálnu, bytovú, školskú politiku žalovaný rozvíjal pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva. Nie je

prítom možné opomenúť, že zvolený prístup žalovaného k riešeniu neoprávnene zhotovených príbytkov, je nedovolený vo vzťahu ku akejkoľvek osobe resp. skupine osôb, a diskriminačné je aj každé konanie, ktoré sa zakladá na dôvodoch odlišného sociálneho pôvodu, majetkového alebo iného postavenia (§2 ods.1 Antidiskriminačného zákona). Spôsob, aký žalovaný volil pri odstraňovaní obydli žalobcov (fakticky aj pojmovým označením odpad) nepochybne citeľne zasiahol do ich ľudskej dôstojnosti, lebo bez ohľadu na sociálnu úroveň, kultúrne návyky, či iné odlišnosti žalobcov prameniace z nedostatku, konanie žalovaného znižovalo ich sebahodnotu, zvýrazňovalo pocity menejcennosti, bezradnosti ako ľudskej osobnosti i občana. Žalovaný neprikladal ich postaveniu zodpovedajúcu právnu relevanciu, pripravil ich krátko pred prichádzajúcou zimou o prístrešie, nezákonne zasahujúc do ich práva na nedotknuteľnosť súkromia a obydli. Žalobcom preto patrí peňažná náhrada nemajetkovej ujmy, ktorej rozsah 1.000,00 eur nemožno vzhľadom na intenzitu, následky a závažnosť zásahu považovať za neprimeranú, a to aj pri zohľadnení faktu, že obydli si žalobcovia postavili neoprávnene. Vychádzajúc z predmetu žaloby (konštatovanie o porušení práv, nemajetková ujma), žalobcov v 1., 2., 3., 6., 7., 8., 9., 10. a 11. rade možno považovať za neúspešných len v nepatrnom rozsahu, preto im správne bola súdom priznaná podľa § 255 ods. 1 CSP plná náhrada trov konania. Odstránenie zrejmej nesprávnosti v písomnom vyhotovení rozhodnutia súdu (percentuálne vyjadrenie trov) je dôvodom na postup podľa § 224 CSP. Rozsudok je vecne správny vo všetkých napadnutých výrokoch, preto bol odvolacím súdom potvrdený.

19. Odvolateľ ktorý nemal v odvolacom konaní úspech je povinný na náhradu vzniknutých trov odvolacieho konania procesne úspešným žalobcom v 1., 2., 3., 6., 7., 8., 9., 10. a 11. rade v plnom rozsahu (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP).

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).